

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. mevrouw G. Uslu
Postbus 16375
2500 BJ 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		CU 11477/2023	22 mei 2023
onderwerp	Reactie IPO op advies Raad voor Cultuur BIS 2025-2028		

Geachte mevrouw Uslu,

De gezamenlijke provincies zijn in grote lijnen positief gestemd over het advies van de Raad voor Cultuur voor het aanvraag- en beoordelingsproces voor de Culturele basisinfrastructuur 2025-2028. De Staatssecretaris geeft aan dat er nu vooral behoefte is aan rust om tot herstel te komen alvorens het culturele stelsel in Nederland grondig te herzien. Als provincies herkennen we deze behoefte aan rust en herstel na de coronaperiode.

De Raad besteedt in het advies aandacht aan thema's waar de provincies in IPO-verband de afgelopen jaren herhaaldelijk aandacht voor hebben gevraagd, zoals afstemming tussen Rijk, provincies en gemeenten, administratieve lastenverlichting, geografische spreiding, maatschappelijke relevantie en lokale/regionale worteling. We zien echter ook een aantal aandachtspunten in de uitwerking van deze thema's. Voor een deel komen deze overeen met de aandachtspunten van [Kunsten '92](#)¹, voor een deel lopen ze vast vooruit op de stelselherziening vanaf 2029.

1. Afstemming tussen overheden

De staatssecretaris heeft duidelijke kaders meegegeven aan de Raad voor Cultuur in haar adviesaanvraag van 5 december 2022. Ook heeft ze laten weten het budget niet uit te zullen breiden. We begrijpen daarom dat de Raad geen grote veranderingen voorstelt voor de BIS 2025-2028. Toch vinden ook wij het jammer dat er in het advies nauwelijks een verbinding wordt gelegd tussen de BIS en de Rijkscultuurfondsen en het gemeentelijk en provinciaal cultuurbeleid. Uit de reactie van Kunsten '92 en uit het [Berenschot](#)² onderzoek naar de rol van de provincies blijkt immers dat de sector baat heeft bij een betere samenwerking tussen de verschillende overheden. Bijvoorbeeld bij verbeteren van de honorering van werkenden en zzp'ers (de implementatie van de Fair Practice Code, waarvoor de Staatssecretaris vanaf 2025 structureel 34 miljoen extra per jaar vrijmaakt) en het consolideren en verbreden van de basisinfrastructuur (waarvoor vanaf 2025 25 miljoen per jaar is gereserveerd), zie 'De kracht van creativiteit. Meerjarenbrief 2023-2025'. De Raad stelt in het advies voor om de aanvraagprocedures zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen om zo een administratieve lastenverlaging te realiseren voor instellingen. De beleidsperioden van de verschillende overheden lopen evenwel niet altijd parallel, wat afstemming

¹ <https://www.kunsten92.nl/eerste-reactie-kunsten-92-op-advies-raad-voor-cultuur-2025-2028/>

² <https://www.ipo.nl/nieuws/provincies-trekken-samen-op-bij-aanpakken-uitdagingen-cultuursector/>

Inlichtingen bij : Marieke van Engelen
Email : mvangelen@ipo.nl
Bijlagen : 0

in de praktijk bemoeilijkt. Ditzelfde is bovendien het geval voor de wijze waarop instellingen verantwoording moeten afleggen over de besteding van subsidies. Ook daar kan vaak nog beter overlegd en afgestemd worden tussen de verschillende subsidiërende overheden. We adviseren de staatssecretaris daarom de uitkomsten uit de pilots 'gezamenlijke monitorgesprekken' mee te nemen in de aanpassing van de nieuwe subsidieregeling.

2. Administratieve lastenverlichting

Als gezamenlijke provincies vinden we het positief dat er voor prestatieafspraken in de volgende aanvraagprocedure meer naar kwaliteit dan naar kwantiteit wordt gekeken. Ook kunnen we ons vinden in het voorstel dat instellingen minstens vier jaar dienen te bestaan voordat ze een BIS-aanvraag kunnen doen. Wel delen we de zorg van Kunsten '92 in hoeverre de nieuwe procedure daadwerkelijk voor administratieve lastenverlichting zorgt voor de instellingen. Zo wordt aan de instellingen veel extra informatie en inzet gevraagd waar het bijvoorbeeld gaat om toepassing van de drie codes, een veilige werkomgeving en duurzaamheid. Hoewel we de toepassing van de codes en de maatschappelijke relevantie onderschrijven, voorzien we tegelijk dat de voorgenomen verlichting onvoldoende opweegt tegen het doel. BIS-instellingen vervullen een voorbeeldfunctie in de provincie en BIS-instellingen zijn daarom zelf vaak al actief bezig met de toepassing van de culturele codes. Tot slot vinden wij het ook belangrijk dat er voldoende ruimte blijft voor het artistieke product en de autonomie van de makers.

3. Geografische spreiding

Het valt ons op dat geografische spreiding als vijfde beoordelingscriterium is geschrappt. In de volgende BIS-ronde wordt, als het aan de Raad voor Cultuur ligt, pas na een positieve beoordeling gekeken naar de geografische spreiding van instellingen over het land. Dit zal voornamelijk effect hebben op die functies in de BIS waarin het spreidingscriterium niet al is meegenomen, zoals de ontwikkelinstellingen en de festivals.

Voor de niet-Randstadprovincies is betere geografische spreiding van Rijksmiddelen een zeer belangrijk punt van zorg omdat er veel minder BIS-instellingen zijn buiten de Randstad en omdat cultuur binnen de gemeentelijke en provinciale begrotingen regelmatig onder druk staat. Vooral in provincies waar weinig Rijksgeld terecht komt, zijn voorzieningen verder weg en wordt veel ongelijkheid ervaren. Hoe belangrijk cultuur in de regio is blijkt uit het rapport '[Elke regio telt](#)' van de drie adviesraden. In het licht van de groeiende polarisatie is het volgens ons des te belangrijker dat de drie overheidslagen niet pas vanaf 2029 maar al vanaf 2025 goed samenwerken om ervoor te zorgen dat er overal een goede culturele infrastructuur ontstaat of blijft.

Ook zou het goed zijn geografische spreiding in de opdracht aan de Rijkscultuurfondsen mee te geven. Te denken valt aan de geografische spreiding van geld en beoordeling per landsdeel, zoals bijvoorbeeld succesvol ervaren is bij de festivalregeling van het FPK.

De zorg omtrent geografische spreiding geldt trouwens niet alleen voor de niet-Randstadprovincies. Ook in de Randstad zijn er gemeenten en regio's die een grote afstand ervaren tot 'Den Haag' en waar geen rijksgeld voor cultuur terecht komt. Voor Randstadprovincies is het belangrijk dat een betere landelijke spreiding niet ten koste gaat van het aantal en de kwaliteit van de instellingen in de Randstad.

Cultuurdeelname staat of valt met de aanwezigheid van een goede culturele infrastructuur. Daarom viel het ons op dat cultuurparticipatie in de volgende beoordelingsronde onder het nieuwe criterium 'toegankelijkheid' wordt geschaard. Volgens ons is voor cultuurdeelname allereerst geografische spreiding van belang. Concreet adviseren wij om in de beoordelingsprocedure bij het criterium 'maatschappelijke betekenis' extra aandacht te besteden aan de functie die een instelling vervult binnen de eigen regio.

Bij de BIS 2021-2024 heeft in het najaar 2020 een zogenaamde reparatie plaatsgevonden. Betere regionale spreiding was hierbij een van de motieven. Vanuit de behoefte aan rust zijn wij blij dat de extra financiële middelen die hiervoor ingezet werden ook voor de periode 2025-2029 beschikbaar zullen zijn.

4. Laatste aandachtspunten

In het advies worden de (stedelijke) cultuurregio's niet genoemd en worteling in lokale/regionale context wel. We zijn benieuwd hoe de Raad en de staatssecretaris de samenwerking van het rijk

met de stedelijke cultuurregio's wil voortzetten en welke rol de (stedelijke) cultuurregio speelt bij de BIS 2025-2028.

De provincies hebben allemaal een of meerdere regionale musea voorgedragen voor de BIS 2021-2024. Uit het advies van de Raad concluderen wij dat de Raad geen voorstel doet om de procedure te veranderen. Dat sluit aan bij de voorkeur van de provincies om hier geen verandering in door te voeren. Positief is de ruimte die de Raad biedt voor musea om de middelen breder in te zetten binnen projecten en/of bedrijfsvoering. Wel vinden wij, onder verwijzing naar het rapport 'Elke regio telt', dat er financieel meer ruimte moet worden gemaakt voor ondersteuning van regionale musea en missen wij aandacht hiervoor in het advies van de Raad.

Vanuit de behoefte aan rust raden wij u aan om het budget voor de festivals uit te breiden naar een bedrag dat passend is voor negen festivals, zoals de Raad voor Cultuur oppert. Festivals zijn van groot belang voor de geografische spreiding. Dat er een festival kan wegvallen geeft bovendien veel onrust. Daarom voelen wij weinig voor het alternatieve advies van de Raad, om het aantal podiumkunsthoeven te maximeren op acht.

Tot slot

Iedereen zou toegang moeten hebben tot kunst en cultuur. Dit kunnen we alleen bereiken als we als overheden goed samenwerken, samenhangend investeren en vernieuwen. Eind 2022 hebben wij als provincies een [eerste bouwsteen geleverd](#)³ om tot betere afstemming te komen. We blijven de komende maanden graag in overleg met de VNG, OCW en de Rijkscultuurfondsen om op de juiste momenten een constructieve bijdrage te leveren in aan de uitgangspunten voor 2025-2028 en aan de stelselherziening. Op deze manier nemen we samen verantwoordelijkheid voor de opgaven waarmee de sector wordt geconfronteerd. Nu en in de toekomst. Hoe we dit kunnen realiseren, bespreken we graag met u.

Met vriendelijke groeten,
Namens het Interprovinciaal Overleg

Sietske Poepjes
Voorzitter BAC Cultuur

³ <https://www.ipo.nl/nieuws/provincies-trekken-samen-op-bij-aanpakken-uitdagingen-cultuursector/> en brief van IPO aan Staatssecretaris Uslu